
ADVIES

**Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering
houdende wijziging van het besluit van de Brusselse
Hoofdstedelijke Executieve van 15 maart 1990 houdende de
regeling van de oprichting, de samenstelling en de werking
van de Raad voor het Leefmilieu van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest**

Aanvrager	Minister Alain Maron
Aanvraag ontvangen op	5 maart 2021
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu
Advies uitgebracht door de plenaire zitting op	22 april 2021

Vooraf

Om de uitdaging van de klimaatontregeling aan te gaan die we vandaag kennen, voorziet de algemene beleidsverklaring van de Brusselse regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie (2019-2024) om het Gewest te voorzien van « [...] een langetermijnstrategie met bindende doelstellingen en een evaluatiekader op basis van een 'Brusselse ordonnantie voor het klimaat'. Daarmee engageert Brussel zich als 'koolstofarm' Gewest ». Er is eveneens voorzien om het Gewest uit te rusten met « [...] een stedelijke adaptatiestrategie die anticipeert op klimaatverandering en de economische, sociale en milieurisico's die daaruit voortvloeien ».

Het voorontwerp van klimaatordonnantie¹, dat op 10 december 2020 in tweede lezing werd aangenomen, legt de juridische grondslag die in deze materie op het Brussels Hoofdstedelijk gewest van toepassing is.

Artikel 14 paragraaf 2 van dit voorontwerp van ordonnantie bepaalt op uitdrukkelijke wijze de juridische basis voor de oprichting van een onafhankelijk Comité van klimaatdeskundigen bij de Raad voor het Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna "de Raad voor het Leefmilieu").

Het ter advies voorgelegde ontwerpbesluit verduidelijkt de opdrachten, de samenstelling en de werking van dit Comité, evenals zijn autonomie en de vergoeding van de deskundigen.

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Gevolgen voor Brupartners

Brupartners is nauw betrokken bij de operationele oprichting van dit Comité van klimaatdeskundigen. Het is immers het administratieve team van Brupartners (d.w.z. zijn Secretariaat) dat sedert midden 2020 het secretariaat van de Raad voor het Leefmilieu waarneemt. Het is op het niveau van Brupartners dat met name de budgettaire middelen worden beheerd en dat de aanwerving zal moeten plaatsvinden.

De opdrachten van Brupartners hebben mettertijd een aanzienlijke evolutie doorgemaakt (Coördinator S2030, Dienst voor sectorale facilitatie, Observatorium van de referentieprijzen voor de overheidsopdrachten, secretariaat van de nieuwe organen opgericht ingevolge de Zesde Staatshervorming, secretariaat van de Raad voor het Leefmilieu). Deze nieuwe opdrachten hebben terecht geleid tot een versterking van de specifieke administratieve teams voor deze opdrachten. De transversale ondersteunende diensten (boekhouding, vertaling, HR, enz.) werden daarentegen niet versterkt. Teneinde het geheel van zijn opdrachten op dezelfde kwaliteitsvolle wijze te vervullen, vraagt **Brupartners** met aandrang dat de noden van deze diensten eveneens in aanmerking zouden worden genomen. Het gaat hier zowel om de geloofwaardigheid van Brupartners als van de nieuwe organen die worden opgericht, zoals het Comité van klimaatdeskundigen.

¹ De volledige benaming van dit voorontwerp van ordonnantie is het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing, evenals de organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle.

Brupartners stelt vast dat de nota aan de Regering *ten vroegste in 2022 de volledige oprichting van het Comité van deskundigen voorziet en bijgevolg elk jaar nieuwe kosten voor het Gewest zal meebrengen. Vanaf 2021 zal de procedure voor de aanwerving van een persoon worden gelanceerd die het Secretariaat van de Raad voor het Leefmilieu zal komen versterken, evenals de kandidaturenoproep om de deskundigen aan te stellen.*

Brupartners stelt voor dat de aanwerving van de nieuwe VTE slechts zou gebeuren nadat het Comité van deskundigen effectief is samengesteld en in de mogelijkheid verkeert om met zijn werkzaamheden te starten. **Brupartners** vreest er namelijk voor dat – gelet op de talrijke criteria die in acht moeten worden genomen - de kandidaturenoproep voor de samenstelling van het Comité van deskundigen niet onmiddellijk het verhoopte succes zal behalen (zie 1.3 samenstelling).

1.2 Opdrachten

De opdrachten van het Comité van deskundigen zijn bepaald in artikel 14 paragraaf 2 van het ontwerp van klimaatordonnantie, zijnde:

- **Het jaarlijks uitbrengen van een verslag** dat overgaat tot de evaluatie van de bijdragen van het gewestelijk beleid tot de klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn bedoeld in de artikelen 1.2.2 et 1.2.3 en dat aanbevelingen aan de Regering bevat die van deze evaluatie uitgaan.

Dit verslag heeft eveneens betrekking op de naleving van de in artikel 1.2.5 en artikel 1.4.2 bedoelde beginselen en van het onschadelijkheidsbeginsel. Dit beginsel veronderstelt dat er door de gewestelijke overheden geen enkele actie wordt gevoerd die schadelijk kan zijn voor de in de artikelen 1.2.2 et 1.2.3 bedoelde klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn.

Het verslag wordt ten laatste op 31 maart van elk jaar ter beschikking van het Parlement en de Regering gesteld.

- Het Comité van wetenschappelijke klimaatdeskundigen brengt **een advies uit over alle teksten, ontwerpen en over alle vragen die door de Regering worden voorgelegd.**

Opdracht betreffende het uitbrengen van het verslag

Brupartners vraagt zich af op basis van welke gegevens en indicatoren het verslag waarvan sprake zal kunnen worden opgesteld, en welke besturen of andere instanties deze gegevens zullen kunnen verstrekken. **Brupartners** is in dit verband van mening dat de formulering van de vraag (artikel 16) om de medewerking van de overheidsdiensten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, om zo snel mogelijk gegevens te bekomen, veel te zwak is en niet zal toelaten om de verhoopte resultaten te bereiken. Volgens **Brupartners** moet men er zich eerst van vergewissen dat de besturen daadwerkelijk over bruikbare gegevens beschikken die toelaten om het verslag op te stellen. Daarna moet men de verplichtingen van de besturen i.v.m. de te verstrekken gegevens stroomopwaarts beter omkaderen.

Aangezien de datum voor het uitbrengen van het jaarverslag werd vastgesteld op 31 maart van elk jaar, stelt **de Raad** zich vragen bij het jaar waarop het verslag en de evaluatie van het gevoerde beleid betrekking zullen hebben. Het lijkt namelijk illusoir om in 3 maanden een verslag over het jaar X-1 uit te brengen, rekening houdende met de gegevens die bij de gewestelijke besturen beschikbaar zijn, met de termijn voor het verkrijgen van deze gegevens, de analyse ervan, de opstelling, de vertaling,

de lay-out van het dossier, enz. **Brupartners** vraagt dat duidelijk zou worden aangegeven dat het verslag, dat elk jaar (X) op 31 maart moet worden uitgebracht, betrekking heeft op het jaar X-2.

In vergelijking tot andere adviesorganen zal dit Comité van deskundigen het enige zijn dat een verslag over de naleving van de verschillende in artikel 5 van het voorontwerp van klimaatordonnantie² bedoelde beginselen en van het onschadelijkheidsbeginsel zal uitbrengen. Hierin zal het de bijdragen van de gewestelijke publieke overheden tot de klimaatdoelstellingen aan een evaluatie onderwerpen.

Dit is de reden waarom **Brupartners** vraagt dat de Regering zou rechtvaardigen waarom zij de aanbevelingen in het verslag van de klimaatdeskundigen niet opvolgt (er wordt een parallel getrokken met de adviezen van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie – GOC). Het gaat er dan ook niet om, van de adviezen van dit Comité dwingende adviezen te maken maar eerder om hieraan een bijzondere opvolging te geven, door te rechtvaardigen waarom de aanbevelingen van het Comité niet in aanmerking worden genomen.

Brupartners verwelkomt de verrichte benchmarking, vermits andere regio's, zoals Wallonië, of landen zoals Denemarken, Frankrijk, enz. zo'n instantie hebben opgericht in hun « Klimaatwet ». Het is namelijk interessant om zich door goede praktijken te laten leiden en na te gaan hoe deze instanties met name het onschadelijkheidsbeginsel toepassen. Dit beginsel veronderstelt dat er geen enkele actie wordt gevoerd die schadelijk kan zijn voor de klimaatdoelstellingen. In de praktijk betreft het een beginsel dat evenwel moeilijk lijkt te kunnen worden bevat en gecontroleerd.

Brupartners vraagt zich af waarom men bepaalt dat enkel de Raad voor het Leefmilieu een advies over het verslag uitbrengt. **Brupartners** vindt dat andere adviesorganen, waaronder Brupartners, eveneens gemachtigd zijn om een advies uit te brengen. In artikel 1.2.5 van het voorontwerp van klimaatordonnantie wordt immers aangegeven dat het klimaatbeleid als element van duurzame ontwikkeling de synergiën verhoogt met het beleid ter bevordering van de sociale, economische en milieudimensies van de duurzame ontwikkeling.

Opdracht betreffende het uitbrengen van adviezen

Brupartners betreurt dat de opdracht betreffende het uitbrengen van adviezen in het ontwerpbesluit relatief vaag blijft. Hij stelt zich met name vragen wat betreft de volgende elementen:

- op welk moment van het wetgevend proces zal de aanhangigmaking bij het Comité van klimaatdeskundigen plaatsvinden (voor of na de 1ste lezing, na de 2de lezing...)?
- wat zal de waarde van de adviezen van het Comité zijn (zullen deze hetzelfde statuut bezitten als de adviezen van de adviesorganen? Wat zal hun reikwijdte zijn?)?
- in welke mate zullen andere adviesorganen – zoals Brupartners – over teksten of ontwerpen betreffende het klimaatbeleid worden geraadpleegd indien deze bij het Comité van klimaatdeskundigen aanhangig zijn gemaakt? Zal deze raadpleging van de andere adviesorganen terzelfder tijd/voor/na de raadpleging van het Comité van klimaatdeskundigen plaatsvinden?

Brupartners vraagt met aandrang dat deze elementen zouden worden verduidelijkt.

Brupartners is van zijn kant de mening toegedaan dat het gepaster zou zijn dat dit Comité adviezen over de plannen/strategieën in verband met het klimaatbeleid zou uitbrengen. Zo kan men vermijden

² Versie voorgelegd ter advies na 1ste lezing door de Regering.

dat de adviesopdracht van het Comité van klimaatdeskundigen deze van de reeds bestaande adviesraden zou overlappen.

Dit zou de adviesraden bovendien in de mogelijkheid stellen om zich de adviezen van het Comité van klimaatdeskundigen toe te eigenen bij de opstelling van hun adviezen met betrekking tot teksten die deze plannen en strategieën operationaliseren.

Volgens **Brupartners** zal deze tijdlijn bovendien toelaten om te vermijden dat de bestaande adviesraden met het Comité in concurrentie komen.

Bevoegdheden van het Comité

Artikel 16 bepaalt dat het Comité op deskundigen beroep kan doen om zijn opdrachten te vervullen. **Brupartners** wijst erop dat het ontwerpbesluit hun statuut en de eventueel voorziene vergoedingsvoorwaarden niet preciseert.

1.3 Samenstelling

Brupartners vindt dat andere expertisedomeinen hadden kunnen worden vermeld, zoals water, afvalstoffen, enz. **Brupartners** vraagt zich tevens af hoe men zich van de scherpe expertise van de aangestelde personen kan verzekeren, en hoe de 3 luiken van de duurzame ontwikkeling kunnen worden vertegenwoordigd. Hij vraagt met aandrang dat de aanstellingsprocedure op zeer transparante wijze zou verlopen.

Brupartners stelt vast dat indien men rekening houdt met het Voorzitterschap, het Comité ten minste uit 6 en ten hoogste uit 8 leden zal bestaan. Welnu, er werden 7 expertisedomeinen bepaald. Hoe kan men in dat geval de representativiteit van de 7 expertisedomeinen garanderen?

Brupartners wijst er bovendien op dat de toevoeging van criteria inzake geslacht en taalaanhorigheid – bovenop het wetenschappelijk criterium en dat van de minimumervaring van 5 jaar – het proces voor de oprichting van het Comité van klimaatdeskundigen kan vertragen en zelfs blokkeren. Door zijn ervaring met het beheer van verschillende advies- en erkenningsorganen, heeft het Secretariaat van Brupartners meermaals vastgesteld dat het moeilijk is om tot een samenstelling te komen die voldoet aan veelvuldige en gekruiste criteria. Ook al moeten genderpariteit en een vertegenwoordiging van de beide taalgroepen te Brussel doelstellingen zijn, toch moet het prioritair criterium volgens **Brupartners** dat van de bekwaamheid en de expertise van de kandidaten blijven. Indien het moeilijk blijkt om gepaste kandidaten te vinden, dan moet het volgens **Brupartners** mogelijk zijn om van de criteria van het geslacht en de taalaanhorigheid af te wijken.

Gelet op de diverse samenstelling van de Raad voor het Leefmilieu, gaat **Brupartners** ervan uit dat zijn representativiteit maar moeilijk zal kunnen worden verzekerd indien men – bovenop de Voorzitter – slechts 3 leden weerhoudt om de jury te vormen.

Wat betreft de onverenigbaarheden, meent **Brupartners** dat het van meer coherentie zou getuigen indien de lijst van de onverenigbaarheden deel zou uitmaken van de criteria van de kandidaturenoproep, eerder dan de kandidaten achteraf een verklaring op eer te laten ondertekenen waarin zij alle eventuele bronnen van onverenigbaarheid opgeven.

Brupartners vraagt zich af of de uitoefening van een mandaat binnen de Raad voor het Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet zou moeten worden toegevoegd aan de lijst van

onverenigbaarheden. **Brupartners** vraagt dat de onafhankelijkheid van de besprekingen van de adviezen van de Raad voor het Leefmilieu betreffende het klimaatverslag op zijn minst zou worden gewaarborgd indien een lid in de 2 instanties zetelt.

Wat betreft artikel 22, §4, stelt **Brupartners** voor dat bij de vervanging van een lid in de loop van een mandaat het nieuwe mandaat terzelfder tijd als het vorige ten einde zou lopen. Zo kan men een verschuiving van de mandaten vermijden wanneer het hele Comité moet worden hernieuwd.

Brupartners vraagt tenslotte met aandrang dat de kandidaturenoproep in het Belgisch Staatsblad het voorwerp van een brede en gerichte communicatie zou uitmaken, teneinde zich ervan te vergewissen dat men de personen bereikt die dit Comité van klimaatdeskundigen kunnen vormen. Zo niet bestaat het gevaar dat men te weinig kandidaturen ontvangt om in functie van de verschillende criteria de gewenste representativiteit te verzekeren.

1.4 Werking

Brupartners meent dat bepaalde elementen, die in dit ontwerpbesluit worden vermeld, eerder het voorwerp van bepalingen in het huishoudelijk reglement zouden moeten uitmaken. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de elementen vermeld in het tweede³ en derde streepje⁴ van artikel 27, §2. Men moet aan de leden van dit Comité de vrijheid laten om hun dagelijkse werking te organiseren.

Brupartners vraagt dat men wat betreft het beheer van de vergoedingen zou preciseren of het gaat om deskundigen die het Comité vormen en/of om externe deskundigen waarop het beroep kan doen.

Tenslotte, wat betreft de volgende paragraaf: « *Het secretariaat van het Comité zal in alle onafhankelijkheid zijn opdrachten vervullen. De personeelsleden die voor het secretariaat van het Comité zijn aangesteld, mogen geen instructies vragen of ontvangen van de Regering of van andere publieke of privépersonen* », wijst **Brupartners** erop dat het personeel van dit Comité door Brupartners zal worden aangeworven en bijgevolg onder het statuut van Brupartners zal werken. Het zal bijgevolg operationele instructies kunnen ontvangen, met name van zijn hiërarchische evaluator.

*

* *

³ ... de bijbehorende werkdocumenten en het proces-verbaal van de vorige plenaire vergadering, uiterlijk vijftien dagen vóór de datum van de vergadering per gewone post of langs elektronische weg aan de leden toe te zenden. De leden van het Comité kunnen evenwel met een twee derde meerderheid van de stemmen besluiten een agendapunt te behandelen dat minder dan vijftien dagen vóór de vergadering werd ingeschreven.

⁴ ... en ze voor te leggen aan de leden.